

Uz sākumlapu>Nauda/naudas prasījumi>Maza apmēra prasības

Maza apmēra prasības

Latvija

1 Īpaša neliela apmēra prasību procedūra

Latvijā 2018. gada 15. janvārī spēkā stājās grozījumi Civilprocesa likumā, aizstājot vārdus "Lietas par maza apmēra prasībām" ar vārdiem "Vienkāršotās procedūras lietas".

Vienkāršotās procedūras lietu tiesnesis ierosina uz rakstveida prasības pieteikuma pamata, ja galvenais parāds vai — prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu — maksājumu kopsumma prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 2500 euro. Maksājumu kopsumma prasības par uzturlīdzekļu piedziņu attiecināma uz katru bērnu atsevišķi. (*Civilprocesa likuma* 250.19 panta otrā daļa).

Vienkāršotās procedūras lietas regulētas Civilprocesa likuma 30.3 nodaļā: 250.18 pants līdz 250.27A pantam, kā arī turpmākie 54.1 nodaļā: 440.1 līdz 440.12 pants.

1.1 Procedūras darbības joma un prasību robežlielums

Vienkāršotās procedūras lietas attiecas tikai uz diviem prasību veidiem - prasībās, par naudas piedziņu un uzturlīdzekļu piedziņu (*Civilprocesa likuma* 35. panta pirmās daļas 1. un 3.punkts).

Nacionālo normatīvo aktu vienkāršotās procedūras lietu noteikumi neattiecas uz procesuālajiem noteikumiem, kas saistīti ar vienkāršotās procedūru prasībām, piemērojot Eiropas Parlamenta un Padomes 2007.gada 11.jūlija regulu (EK) Nr.**861/2007**, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, izņemot pirmās instances tiesas sprieduma pārsūdzības kārtību.

Par prasības pieteikumu maksājama valsts nodeva (*Civilprocesa likuma* 34.panta pirmās daļas 1.punkts):

- a) līdz 2134 euro, — 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 70 euro,
- b) no 2135 euro līdz 7114 euro, — 320 euro plus 4 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 2134 euro.

Prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam valsts nodeva nav jāmaksā.

1.2 Procedūras piemērošana

Vienkāršotās procedūras lietas tiesa izskata prasības tiesvedības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot Vienkāršotās procedūras lietām paredzētos civilprocesa izņēmumus. Vienkāršotās procedūras lietu prasību tiesnesis ierosina uz rakstveida prasības pieteikuma pamata.

Tiesnesis atstāj Vienkāršotās procedūras prasības pieteikumu bez virzības, ja prasības pieteikums Vienkāršotās procedūras lietā nav noformēts atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajam paraugam.

Par prasības pieteikuma atstāšanu bez virzības tiesnesis pieņem motivētu lēmumu, nosūta to prasītājam un nosaka termiņu trūkumu novēršanai. Termiņš nevar būt īsāks par 20 dienām, skaitot no lēmuma nosūtīšanas dienas. Tiesneša lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā no lēmuma pasludināšanas dienas vai 15 dienu laikā no lēmuma izsniegšanas dienas, ja personas dzīvesvieta nav Latvijā.

1.3 Veidlapas

Prasības pieteikums un atbildētāja paskaidrojumi noformējami atbilstoši Ministru kabineta 2018.gada 29.maija noteikumu Nr.305 „

Noteikumi par vienkāršotajā procedūrā izmantojamām veidlapām” pielikumos esošajām veidlapām. Minēto noteikumu pielikumos ir šādas veidlapas:

- 1. prasības pieteikums vienkāršotajā procedūrā par naudas piedziņu (1. pielikums);
- 2. prasības pieteikums vienkāršotajā procedūrā par uzturlīdzekļu piedziņu (2. pielikums);
- 3. paskaidrojums prasības pieteikumam vienkāršotajā procedūrā par naudas piedziņu (3. pielikums);
- 4. paskaidrojums prasības pieteikumam vienkāršotajā procedūrā par uzturlīdzekļu piedziņu (4. pielikums).

Papildus prasītāja un atbildētāja identifikācijas datiem, vienkāršotās procedūras prasības veidlapā norādāma arī šāda informācija:

Tās rajona (pilsētas) tiesas nosaukums, kurai iesniedzams prasības pieteikums. Ja vien līgums pušu starpā neparedz citu prasības celšanas vietu, prasību pret personu ceļ pēc tās deklarētās dzīvesvietas, vai juridiskai personai – pēc tās juridiskās adreses (ja prasība radusies sakarā ar juridiskās personas filiāles vai pārstāvniecības darbību, prasību var celt tiesā arī pēc filiāles vai pārstāvniecības atrašanās vietas).

Informācija par to, kāds ir tiesas nosaukums, kurai iesniedzams prasības pieteikums un kuras nosaukums jānorāda veidlapā, noskaidrojama interneta portālā <http://www.tiesas.lv> sadaļā "Tiesas" – "**tiesu darbības teritorijas**".

Prasītāja pārstāvis - jānorāda gadījumā, ja prasītājs vēlas, lai tā intereses tiesā pārstāvētu cita persona. Lai cita persona varētu būt pārstāvis tiesā, ir jānoformē notariāli apliecināta pilnvara, jāieraksta ailē par pārstāvības pamatu. Ja pārstāvis ir zvērināts advokāts, tad šādā gadījumā kā pārstāvību apliecināošs dokuments ir orderis, bet, ja advokāts uzstājas kā puses pilnvarots pārstāvis, šo pilnvarojumu apliecina ar rakstveida pilnvaru (nav nepieciešama notariāli apliecināta pilnvara).

Prasības priekšmets – apstrīdētās tiesības, tiesiskās attiecības, kuras pastāv starp prasītāju un atbildētāju, un kuru esamību vai neesamību prasītājs lūdz tiesu konstatēt un arī aizsargāt savas aizskartās vai apstrīdētās tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses.

Prasības summas aprēķins – vienkāršotās procedūras prasības veidlapā ir jānodala galvenais parāds, t.i., parāda summa bez procentiem un līgumsodiem, līgumsods un nolīgtie vai likumiskie procenti, kā arī jānorāda katras no iepriekš minētajām summām aprēķins.

Apstākļi, ar kuriem prasītājs pamato savu prasījumu, un pierādījumi, kas tos apstiprina, jānorāda likums (atsevišķie tiesību normas), uz kura prasība pamatota, visbeidzot norādāmi prasītāja prasījumi vai lūgumi tiesai.

Prasības pieteikumu paraksta prasītājs vai viņa pārstāvis, vai prasītājs kopā ar pārstāvi, ja to noteikusi tiesa. Prasības pieteikumam pievienojami dokumenti, kas apliecina lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtības ievērošanu, ja tāda noteikta likumā un apstākļus, uz kuriem prasījums pamatots.

1.4 Advokāta palīdzība

Civilprocesa likums neparedz īpašus noteikumus attiecībā uz advokāta palīdzību vienkāršotās procedūras lietās. Persona var uzaicināt pārstāvi vienkāršotās procedūras lietās.

Ja prasītājs, iesniedzot pieteikumu vēlas, lai tā intereses tiesā pārstāvētu cita persona, ja prasību ceļ pārstāvis, pieteikumā jānorāda tā vārds, uzvārds, personas kods un adrese saziņai ar tiesu, bet juridiskajai personai — tās nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese. Par pārstāvi civilprocesā var būt jebkura fiziskā persona, kas ir sasniegusi 18 gadu vecumu, kuri nav nodibināta aizgādība un kurai nav citu *Civilprocesa likuma* 84.pantā noteikto ierobežojumu, lai vestu attiecīgo lietu. Lai cita persona varētu būt pārstāvis tiesā, ir jānoformē notariāli apliecināta pilnvara. Pārstāvja pilnvarojumu

pārstāvamais tiesā var izteikt mutvārdu pieteikumā, un par to izdarāms ieraksts tiesas sēdes protokolā. Juridisko personu pārstāvību noformē ar rakstveida pilnvaru (nav nepieciešama notariāli apliecināta pilnvara) vai dokumentiem, kas apliecina amatpersonas tiesības bez īpaša pilnvarojuma pārstāvēt juridisko personu. Ja pārstāvis ir zvērināts advokāts, tad šādā gadījumā kā pārstāvību apliecinošs dokuments ir orderis, bet, ja advokāts uzstājas kā puses pilnvarots pārstāvis, šo pilnvarojumu apliecina ar rakstveida pilnvaru (nav nepieciešama notariāli apliecināta pilnvara). Gadījumā, ja personu pārstāv pārstāvis, tad nepieciešamos dokumentus tiesā iesniedz un tos paraksta pārstāvis, kurš rīkojas tās vārdā atbilstoši pilnvarā dotajam pilnvarojumam.

1.5 Pierādījumu iegūšanai piemērojamie noteikumi

Pierādījumu iegūšanai piemērojami vispārējie Civilprocesa likuma noteikumi. Pierādīšanas līdzekļi vienkāršotās procedūras lietās attiecīgi var būt pušu un trešo personu paskaidrojumi, liecinieku liecības, rakstveida pierādījumi, eksperta atzinums.

1.6 Rakstiska procedūra

Vienkāršotās procedūras lietu prasību tiesnesis ierosina uz rakstveida prasības pieteikuma pamata. Vienlaikus ar prasības pieteikuma nosūtīšanu atbildētājam nosūtāma paskaidrojuma veidlapa, nosakot rakstveida paskaidrojuma iesniegšanas termiņu — 30 dienas, skaitot no dienas, kad prasības pieteikums nosūtīts atbildētājam. Atkarībā no lietas apstākļiem un rakstura atbildētājam var nosūtīt arī prasības pieteikumam pievienotos dokumentus. Tiesa papildus informē atbildētāju par to, ka paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā, kā arī par to, ka atbildētājs var lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Vienlaikus ar dokumentu nosūtīšanu pusēm tiesa izskaidro tām procesuālās tiesības, informē par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, un izskaidro tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim. Civilprocesa likumā minētās civilprocesuālās tiesības, kas saistītas ar lietas sagatavošanu iztiesāšanai, puses ir tiesīgas izmantot ne vēlāk kā septiņas dienas pirms paziņotā lietas izskatīšanas laika.

Lietā atbildētājs var sniegt paskaidrojumus, noformējot tos atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajam paraugam. Paraugs atrodams Ministru kabineta 2018. gada 29. maija noteikumu Nr.305 „Noteikumi par vienkāršotajā procedūrā izmantojamām veidlapām” pielikumos esošajās veidlapās. Paskaidrojumā atbildētājs norāda sekojošu informāciju:

tās tiesas nosaukumu, kurai iesniegti paskaidrojumi;

prasītāja vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarēto dzīvesvietu, bet, ja tādas nav, — dzīvesvietu; juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi;

atbildētāja vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarēto dzīvesvietu un deklarācijā norādīto papildu adresi, bet, ja tādas nav, — dzīvesvietu; juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi. Atbildētājs papildus var norādīt arī citu adresi saziņai ar tiesu;

lietas numuru un prasības priekšmetu;

to, vai viņš atzīst prasību pilnīgi vai kādā tās daļā;

savus iebildumus pret prasību un to pamatojumu, kā arī normatīvo aktu, uz kuru tie pamatoti;

pierādījumus, kas apstiprina viņa iebildumus pret prasību;

lūgumus par pierādījumu izprasīšanu;

to, vai lūdz atļūdzināt tiesas izdevumus;

to, vai lūdz atļūdzināt ar lietas vešanu saistītos izdevumus, norādot to apmēru un pievienojot apmēru pamatojošos dokumentus;

to, vai lūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē;

citus apstākļus, kurus viņš uzskata par nozīmīgiem lietas izskatīšanā;

citus lūgumus;

paskaidrojumiem pievienoto dokumentu sarakstu;

paskaidrojumu sastādīšanas laiku un vietu.

Atbildētājs ir tiesīgs celt pretpasību 30 dienu laikā, skaitot no dienas, kad prasības pieteikums nosūtīts atbildētājam šādos gadījumos: 1) ja starp sākotnējo prasību un pretpasību iespējams savstarpējs ieskaits; 2) ja pretpasības apmierināšana pilnīgi vai daļēji izslēdz sākotnējās prasības apmierināšanu; 3) ja pretpasībai un sākotnējai prasībai ir savstarpējs sakars un to kopīga izskatīšana sekmēs lietas ātrāku un pareizāku iztiesāšanu. Lietu izskata saskaņā ar kārtību, kas attiecas uz vienkāršotās procedūras lietām, ja pretpasība atbilst vienkāršotās procedūras prasībām – atbilst noteiktajam prasības summas apmēram un ir atbilstoši noformēta.

Tiesa turpina izskatīt lietu prasības tiesvedības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ja pretpasībā norādītā prasības summa pārsniedz vienkāršotās procedūras prasības regulējošajos noteikumos noteikto prasības summu vai tā nav naudas piedziņas vai uzturlīdzekļu piedziņas prasība.

Ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, Vienkāršotās procedūras lietas tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad saīsinātais spriedums būs pieejams tiešsaistes sistēmā. Datums, kad saīsinātais spriedums ir pieejams tiešsaistes sistēmā, uzskatāms par sprieduma sastādīšanas datumu. Tiesa lietu iztiesā tiesas sēdē prasības tiesvedības kārtībā, ja ir saņemts puses pamatots lūgums un tiesa atzīst par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē. Tiesa var lietu iztiesāt tiesas sēdē arī pēc savas iniciatīvas. Tiesas dokumentu piegādāšana un izsniegšana personai, kuras dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā un kuras adrese ir zināma, notiek saskaņā ar Latvijai saistošajām starptautiskajām vai Eiropas Savienības tiesībām, tajā skaitā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/1784 (2020. gada 25. novembris) par tiesas un ārpus tiesas civillietu vai komercietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs.

1.7 Sprieduma saturs

Vienkāršotās procedūras lietās tiesa sastāda saīsināto spriedumu. Saīsināto spriedumu sastāda saskaņā ar vispārīgajām sprieduma satura prasībām (Civilprocesa likuma 193. pants), izņemot aprakstošo daļu, kurā norāda tikai prasības priekšmetu, normatīvos aktus, pēc kuriem vadījies lietas dalībnieks, kā arī prasījumu, un motīvu daļu, kurā norāda tikai normatīvos aktus, pēc kuriem vadījies tiesa.

Tiesa vienkāršotās procedūras lietā sastāda pilno spriedumu (spriedums atbilstoši vispārīgajām sprieduma satura prasībām), ja puse tai rakstveidā iesniedz sprieduma sastādīšanas lūgumu. Lūgumu iesniedz tiesai 10 dienu laikā no saīsinātā sprieduma sastādīšanas dienas (datums, kad saīsinātais spriedums ir pieejams tiešsaistes sistēmā). Tiesa arī pēc savas iniciatīvas var sastādīt pilno spriedumu. Pilno spriedumu tiesa sastāda 20 dienu laikā pēc sprieduma sastādīšanas lūguma iesniegšanas termiņa beigām. Datums, kad pilnais spriedums ir pieejams tiešsaistes sistēmā, uzskatāms par tā sastādīšanas datumu.

1.8 Izmaksu kompensācija

Vienkāršotās procedūras lietās piemērojami vispārīgie noteikumi par tiesas izdevumu atmaksāšanu.

Pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespiež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus (valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi). Ja prasība apmierināta daļēji, norādītās summas piespiež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam — proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta. Ja prasītājs atsakās no prasības, viņš atļūdzina atbildētājam radušos tiesas izdevumus. Prasītāja samaksātos tiesas izdevumus šajā gadījumā atbildētājs neatļūdzina. Tomēr, ja prasītājs neuztur savus prasījumus tāpēc, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis, tiesa pēc prasītāja lūguma piespiež no atbildētāja prasītāja samaksātos tiesas izdevumus.

Ja prasība atstāta bez izskatīšanas, tiesa pēc atbildētāja lūguma piespiež no prasītāja atbildētāja samaksātos tiesas izdevumus.

Tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespiežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Par blakus sūdzību maksājama drošības nauda 70 euro apmērā. Ja tiesa apstrīdēto tiesas nolēmumu pilnīgi vai kādā tā daļā atceļ vai groza, drošības nauda atmaksājama. Ja sūdzību noraida, drošības naudu neatmaksā.

1.9 Iespēja iesniegt pārsūdzību

Apelācijas kārtībā var pārsūdzēt pirmās instances tiesas spriedumu, ja:

pirmās instances tiesa ir nepareizi piemērojusi vai iztulkojusi materiālo tiesību normu un tas ir novedis pie lietas nepareizas izspriešanas;

pirmās instances tiesa ir pārkāpusi procesuālo tiesību normu un tas ir novedis pie lietas nepareizas izspriešanas;

pirmās instances tiesa ir nepareizi konstatējusi faktus vai nepareizi novērtējusi pierādījumus vai sniegusi nepareizu lietas apstākļu juridisko novērtējumu un tas ir novedis pie lietas nepareizas izspriešanas.

Ja spriedums vienkāršotās procedūras lietā taisīts rakstveida procesā, pārsūdzēšanas termiņu (20 dienas) skaita no sprieduma sastādīšanas dienas.

Apelācijas sūdzībā attiecībā uz sprieduma nepareizību papildus Civilprocesa likumā noteiktajam norāda:

kādu materiālo tiesību normu pirmās instances tiesa nepareizi piemērojusi vai iztulkojusi, kādu procesuālo tiesību normu pārkāpusi un kā tas ietekmējis lietas izspriešanu;

kādus faktus pirmās instances tiesa nepareizi konstatējusi, kādus pierādījumus nepareizi novērtējusi, kā izpaužas lietas apstākļu juridiskā novērtējuma nepareizība un kā tas ietekmējis lietas izspriešanu.

Pirmās instances tiesas tiesnesis pieņem lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez virzības un nosaka iesniedzējam termiņu trūkumu novēršanai, ja iesniegta apelācijas sūdzība, kas neatbilst Civilprocesa likumā noteiktajām prasībām vai likumā noteiktajos gadījumos apelācijas sūdzībai nav pievienots noteiktā kārtībā apliecināts apelācijas sūdzības un tai pievienoto dokumentu tulkojums. Ja noteiktajā termiņā trūkumi tiek novērsti, apelācijas sūdzību uzskata par iesniegtu tajā dienā, kad tā iesniegta pirmoreiz. Pretējā gadījumā sūdzību uzskata par neiesniegtu un atdod atpakaļ iesniedzējam.

Apelācijas sūdzību, kura nav parakstīta vai kuru iesniegusi persona, kas nav pilnvarota pārsūdzēt tiesas spriedumu, vai par kuru nav samaksāta valsts nodeva (par apelācijas sūdzību maksājama valsts nodeva atbilstoši likmei, kuru aprēķina atbilstoši strīda summai pirmās instances tiesā), nepieņem un atdod atpakaļ iesniedzējam. Lēmums par atteikšanos pieņemt apelācijas sūdzību nav pārsūdzams.

Pārliecinājies, ka ir ievērota apelācijas sūdzības iesniegšanas kārtība, tiesnesis vai noteiktos gadījumos trīs tiesneši koleģiāli 30 dienu laikā pēc apelācijas sūdzības saņemšanas izlemj jautājumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu.

Ja pastāv vismaz viens no apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, tiesnesis pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu un nekavējoties par to paziņo lietas dalībniekiem, norādot termiņu rakstveida paskaidrojumu iesniegšanai.

Ja tiesnesis, kuram apelācijas sūdzība nodota izlemšanai, atzīst, ka apelācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma, jautājumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu izlemj trīs tiesneši koleģiāli.

Ja kaut viens no trim tiesnešiem uzskata, ka pastāv vismaz viens no apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, tiesneši pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu un nekavējoties par to paziņo lietas dalībniekiem.

Ja tiesneši vienbalsīgi atzīst, ka nepastāv neviens no apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, viņi pieņem lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību un nekavējoties par to paziņo lietas dalībniekiem. Šo lēmumu sastāda rezolūcijas veidā, un tas nav pārsūdzams.

Lietas dalībnieks rakstveida paskaidrojumu par iesniegto apelācijas sūdzību var iesniegt apelācijas instances tiesai 20 dienu laikā no dienas, kad apelācijas instance nosūtījusi lietas dalībniekiem paziņojumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu.

Pēc tam, kad nosūtīts paziņojums par apelācijas tiesvedības ierosināšanu, puse ir tiesīga 20 dienu laikā iesniegt pretapelācijas sūdzību. Pēc pretapelācijas sūdzības saņemšanas apelācijas instances tiesa nekavējoties to nosūta pārējiem lietas dalībniekiem.

Vienkāršotās procedūras lietas apelācijas instancē tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad spriedums būs pieejams tiešsaistes sistēmā, informē tās par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, un izskaidro tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim. Šis datums, kad sprieduma ir pieejams tiešsaistes sistēmā, uzskatāms par sprieduma sastādīšanas datumu. Ja tiesa uzskata par nepieciešamu, vienkāršotās procedūras lietu var iztiesāt tiesas sēdē.

Apelācijas instances tiesas spriedums kasācijas instancē nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pasludināšanas vai, ja lieta izskatīta rakstveida procesā, sastādīšanas dienā.

Lapa atjaunināta: 05/04/2024

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.